

FOAIA POPULARĂ

— PUBLICAȚIE ENCICLOPEDICĂ SĂPTĂMÂNALĂ. REDACTATĂ DE UN COMITET —

Directorul părții economice: C. C. CĂRLOVA

REDACȚIA ȘI TIPOGRAFIA:

Directorul părții literare: ILIE IGHTEL DELEANU

Abonamentul: 5 lei pe an în toată țara

BUCUREȘTI 37 STRADA ACADEMIEI 37

Anunciurile: un leu rîndul pe pagina 8-a

† LUCREȚIA SUCIU-RUDOW

Mi se umple inima de durere când încep a scrii despre amica care nu mai este, despre femeia care a încetat de a mai fi, despre poeta care își va avea o pagină frumoasă în Istoria literaturii românești de peste munți.

Era în 1890, când o mână de tineri, cari ne indeletniceam cu literatura — aveam pe atunci 20 de ani — înființarăm un *Cerc literar* «Buciumul» și o revistă cu același nume, directată de subscrisul.

O serie de conferințe fură ținute la Ateneul vechiu: Alexandrescu-Dorna, scumpul meu amic de la *Constituționalul* ținu una, despre «Idealismul în Secolul al XIX», eu o alta — cea d'ântăiu a mea conferință — asupra „*Poesiei la femei*.”

Mi-a trebuit ca material literar volumele poetelor noastre, biografiile lor, notițe din viață. Și o parte le-am găsit prin cele scrise de alții, altele le-am adunat eu însu-mi de la izvor.

Și în Ökrös, comitatul Bihorului, în Crișana, viețuia pe atunci o nouă poetă, fiica protoerului român din localitate și a scriitoarei române Maria Suciș.

M'am adresat însăși scriitoarei — care tocmai în anul acela publicase primul și cel din urmă volum, «*Verșuri*» — dupe ce am obținut, grație amabilității D-lui Albini, pe atunci la *Tribuna* din Sibiu, adresa poetei.

Conferința a fost ținută.

Lucreția Suciș m'a rugat să îi trimit un resumat al conferinței, având o legitimă curiositate a ști cele ce am putut vorbi de dânsa.

Și s'au strecurat vre-o trei ani, legându-se între noi, cu incetul, o prietenie puternică; cunoscându-ne, cu vremea, atât de bine, fără să ne fi cunoscut personal măcar o clipă!

Între sufletele care suferă se naște de multe ori o simpatie reciprocă, în același fel manifestată, care se cimentează într-o prietenie ce se mărește și e menită a dăinui pururea.

Și Lucreția Suciș era un suflet îndurerat: ea purta pe atunci rana unei amintiri încă deschisă.

Am înțeles-o, am priceput-o din scrisori cum pricepi un prieten bun cu

care viețuești un traiu întreg. Și scrisorile ei erau de multe ori pentru mine un îmbold la lucru: tot-d'auna același cântec: mustrarea pentru marele meu pesimism, proorocirea și descrierea unor zile — frumos zugrăvite de imaginația ei poetică, de marea ei bunătate, — ce soarta 'm-ar reserva.

Căți-va ani în urmă, Lucreția Suciș

nați, al cărui piept era slăbit de greutatea lucrărilor cari te sleesc, te sdrobesc.

Activitatea literară a amândorora s'a manifestat prin editarea unei reviste literare, scoasă la Oradea-mare, cu care au avut mari cheltueli și multe necazuri. Gazeta n'a durat: mijloacele de întreținere erau puține, iar încurajarea publicului mică, în acele ținuturi sărace.

Și între noi, de și *Domna Rudow*, a durat aceeași prietenie: eram cel mai bun al lor prieten, al ei și al lui *Willi*, prieten credincios, iubit și resfătat, care însă nici o dată nu le strânsese mânele de cât prin scrisori doară.

Către sfârșitul anului trecut un bilet mortuar mă cutremură: Lucreția Suciș-Rudow imi făcea cunoscută mórtea soțului ei.

Era o surprisă dureroasă: se stingea un prieten de elită, se sfârșea o viață care se pusese în folosul literaturii române, apunea un om de inimă.

Am vrut să public ceva în ziarul acesta despre marile filo-român, modest și muncitor, tăcut și activ — dar n'am mai primit nici un răspuns la scrisoarea de condoleanță, ce adresasem bune și nenorocitei mele prietene, Lucreția.

Ba, ce zic că n'am primit răspuns: l'am avut alaltăeri, când factorul imi aduse o invitație mortuară, în mijlocul căreia citi cuvintele:

Lucreția Suciș-Rudow, stinsă în vîrstă de 40 de ani, dupe lungi suferințe!

Odihnește în pace nefericită femeie!

Odihnește în pace suflet chinuit în viață, care, de și născută cu toate daturile ce pronia cerească poate vărsa peste o ființă pămîntească, totuși ai avut un mare neajuns: acela că erai înzestrată cu prea mare și sensibilă inimă.

Bună româncă, cultă și talentată, vei rămâne o poetă de forță a neamului; fiică unică, dragăstoasă și alintată, a bătrînului protoereu Petru Suciș, i-ai luat tot ce mai avea bietul bătrîn, de mila căruia mi se frînge inima; prietenă cum nu se mai găsec prietene, vei dăinui în mintea celui care te plînge.

Odihnește în pace, tu care ai plecat atât de curând lângă soțul tău, care te

deveni doamna Rudow, soția unui mare filoromân, tot așa de mare savant ca și celebrul profesor Weigand, poate însă mai talentat, ca poet și scriitor.

Wilhelm Rudow, din Wernigerode, Germania, cunoștea din scrieri pe Lucreția Suciș.

S'au luat cu avântul a două suflete ce se împreună pentru un scop înalt: a munci pe câmpul literilor; și, în adevăr, Lucreția a fost pentru Rudow un ajutor puternic în ducerea la bun sfârșit a operei acestuia: „*Geschichte des Rumänischen Schriftums*,” — Istoria literaturii românești — operă de mare valoare, cu care ne făcea cunoscute streinătăței limba și literatura noastră.

Rudow era vecinic bolnav, un om supt de sucul vieței, din cauza nopților de veghe și muncă continuă, ai cărui nervi erau cu desăvârșire sdrunci-

părăsise așa de timpuriu.

Și dacă modestă ai trăit cele 4 decenii, tăcută și sficioasă, timidă ca o mimosă, iartă pe acela care, azi, când nu mai se târăște pământul pe pământ, când nu mai există din tine de cât amintirea, iartă-l dacă va începe să vorbească celor cari mai sunt de aceea care trebuie să rămâe.

Din depărtarea care ne-a separat de când citit-a pentru întâiași dată slova scrisorilor tale atât de prietenoase, așa de înțelepte, atât de pline de sfaturi de soră mai mare, lasă-l să depue pe mormântul tău proaspăt floarea care nici o dată nu vestejește, pe care nici vântul n'o ofilește, nici seceta n'o usucă: *nemurirea*.

ILIE IGHEL DELEANU.

Situațiunea științei în zilele noastre

Știința în zilele noastre tinde a ocupa întregul domeniu intelectual. Tendința omenirii se poate rezuma în trei lucruri, expresiunea silințelor sale: *religiune, morală și artă*.

Este greșala cea mai mare și culmea rătăcirii, a crede că spiritul științific a distrus baza religiunii, din contră a complectat-o; spiritul științific n'a atacat nici principiile morale, din contră le a oferit un sprijin, vieată și căldură, mai mult de cât atâtea, a favorizat desolvarea artei în deplin acord cu gradul de civilizațiune și de progres al omenirii.

Marii artiști s'au însuflețit de caracterul profund și serios al artei, având în vedere realitatea și frumuseța naturii, însuflețind-o cu puterea geniului lor.

Respectul artei a devenit la cei mai mistici din artiști o specie de cult: Beethoven, ascultându-și în interiorul sevă simfoniile credea că aude vocea lui D-zeu, iar Michel Ange prin celebrele lui picturi, prin așa numitele fresche de la Capela Sixtină a însuflețit religiunea creștină, dându-i o nouă putere și energie prin dezvoltarea sentimentului religios și a principiilor creștine, sorgintea ori căruia bine în genere.

Poesia însăși trebuie să fie în deplin acord cu spiritul științific, ritmul complicat al versurilor, rima și aranjarea cuvintelor, toate trebuie să fie conduse de anumite reguli, conforme cu știința, cu preceptele poetice.

Este însă o greșală a deprecia arta reducând-o la o simplă cestiune de formă, obiectul preocupățiunii generale.

Principiul artei este în viața însuși, partea serioasă a vieții o alcătuiește arta.

Obiectul esteticii sau a științei frumosului este de a stabili caracterul artei și al poeziei în principiile sale, în dezvoltarea vitoare, în forma care trebuie să dea gândirii și sentimentului tot farmecul posibil și toată frumusețea ideală.

Scopul cel mai înalt al artei este de a impresiona sufletul, de a face să palpitate inima, centrul vieții, în strânsă legătură cu existența morală a ome-

nirei și cu tendința ei de a-și apropia principiile binelui, adevărului și ale frumosului.

Religiunea nobilează arta, dându-i frumusețe, energie și putere. Credințele religioase oferă omului tăria de a rezista în nenorociri, de a contemplat ființa supremă și de a-și înălța mintea către D-zeu, sorgintea ori-căruia bine.

Deci religiunea nu-a fost un obstacol pentru dezvoltarea artei, din contră a fost sprijinul cel mai puternic al ei, dacă ne gândim la papa Leon X și la alți pontifici supremi, protectori ai artelor și ai științelor.

Dacă ne întrebăm ce va rămânea din arte, muzică, pictură și în specie din arta ce cuprinde în sine toate celelalte, din poezie, vom răspunde:—totul,—cu un cuvânt partea cea mai nobilă, cea mai bună, mai profundă și mai serioasă.

27 Februarie 1900.

A. VÂNTUL.

Profesor la Seminarul Central din Capitală.

Cui Titu Maiorescu, Omagiū

După scrisoarea ce publicarăm în no. trecut a d-lui N. Gane, găsim articolul scris în franțuzește al d-lui Pompiliu Eliade „O intelectuală a Teatrului Francez: Paulina”.

„Spionul”—nuvela ce reproducem—poartă dublul interes: e o scriere literară de merit, un fragment rupt din viața de toate zilele, și ne desvăluie un colțșor al literaturii armene, atât de puțin cunoscută la noi și totuși, cea mai dezvoltată din cele orientale.

SPIONUL

I

La Constantinopol, în mahalaua Armească, după ultimele turburări.

— Musu Jorj lipsește în astă seară, zice coana de gazdă, pe când vr'o zece musafiri, obișnuiți de ai casei, se pregătesc să se așeze în jurul unei mese de joc.

— L-am zărit mai dineoară pe ulița Dreaptă c'um om cu fes înalt, răspunde Kirkov Efendi, amestecând cărțile.

— Cum ai spus, cu fes înalt? întrebă altul.

— Da; părea să fie un turec.

— E adevărat că spionii poartă fes înalt? întrebă cu naivitate domnișoara de gazdă, o copilă de vr'o cinci-sprezece ani.

Nu-i răspunde nimene.

— Se vede c'am spus o prostie, își zice copilă rușinată.

Cărțile se împart, jocul se începe; dar pe fața fie-căruia se vede oare-care grijă.

Omul cu fesul înalt îi puse pe gânduri.

— Mergeaū la deal sau la vale? întrebă unul, adresându-se către Kirkov Efendi.

— Ba la vale, și păreaū grăbiți.

Răspunsul în loc de a liniști, turbură și mai mult pe musafiri.

— Oare unde să fi mers ei la vale? se întreabă pe sine cu glas tare Sarkis Efendi, și rămâne cu ochii ațintiți par'că ar aștepta răspuns de pe ceea lume.

Jocul urmează înainte, dar și grija musafirilor.

Intervine priceputul Ovanes Agha cu vorba-i lată și măsurată.

— Cam pe unde i-ai întâlnit în Ulița Dreaptă?

— Înaintea ambasadei rusești.

— Pe la câte ceasuri?

— Vor fi fost vr'o două-spre-zece ceasuri.

Tocmai se aprindea gazul.

— Zici că se ducea la vale?

— Da, la vale.

Apoi adunând toate aceste lămuriri, le numără pe degete.

— Pe la ceasurile două-spre-zece, pe Ulița Dreaptă, pe lângă Ambasada rusească, Musu Jorj mergând la vale, c'um om cu fes înalt sămănând a turec și părând a fi grăbiți.

Toți așteptau cu nerăbdare să vadă ce concludie are să tragă cel mai priceput din ei din apropierea acestor împrejurări.

Dar nimic. El stă câte-va secunde pe gânduri cu ochii în tavan; apoi își increțește fruntea, își strâmbă gura și își rădică umerele în sus, pentru a da a înțelege că lucru-i incurcat, și mai pre sus chiar de mintea lui.

— Oare n'o fi mers la poliție? strigă deodată cucoana de gazdă, speriată ea însăși de idea ce i-a venit.

Tot atunci s'aude bătând în ușă.

— Iată-l că vine!

— Să fim prudenți!

Nu era el, ci avocatul Garabet Efendi.

— Cum? v'ați și așezat la joc? zice el c'um ton familiar și vesel.

După preschimbarea salutărilor obișnuite cu toți, noul noul venit e interpelat de gazdă, care luându-și aerul cel mai serios și cu glasul cam tremurând:

— Garabet Efendi îi zice, am să vă întreb ceva, dar să-mi spuneți drept. Ce idee aveți de Musu Jorj?

— Ce idee să am. Mi-a rămas dator de la pocher cu vr'o doi napoleoni pe cari nu i-am mai văzut.

— Nu, nu-i vorba de asta. Eū voi să știu ce fel de om este el?

— Ia, un chilipirgiū.

— Asta o știm cu toții. Dar crezi că să fie spion?

— Se poate; ba chiar se poate. Dar ce? ați auzit cumva că...

— Kirkov Efendi l-a zărit în astă seară, în Ulița Dreaptă, c'um om cu fes înalt.

— Intr'amurg, adaogă Ovanes Agha, pe lângă Ambasada rusească, mergând la vale.

— Să vă spun drept, cucoană, cam de mult eū aveam oare-care bănueli asupra acestui om. De ce? nu știū. De auzit ceva? n'am auzit. De văzut? nici atât. Dar avem bănueli... Să ne păzim, cucoană, să ne păzim. Trăiū în niște vremuri unde cineva trebuie să se păzească chiar de umbra lui.

— Până acum eū n'am spus nimica, zice un bătrân din capul mesei; dar, fiind că vine vorba, să spun și eū, că omul acela nu mi-a insuflat încredere niciodată.

— Nici mie, adaogă Kirkov Efendi. El pare a fi așa, nu știū cum.

— Ați observat, zice unul, cum câte odată merge pe ulița repede, repede, uitându-se drept înainte, iar altă dată merge cu pași măsuțați, uitându-se când în dreapta când în stânga?

— Mie, zice bătrânul din capul mesei, intervenind din nou, nu-mi place să vorbească rău de oameni, dar fiind că iarăși

vine vorba, asta vă pot spune că maicăsa în timpurile ei, da prilej la multe vorbe; tatăl-său a eșit mufluz de două ori; iar fratele-său a murit de oftică.

— Ei apoi, ce mai vrei, oșclama Kirkov Efendi, asta nu-i destul?

— Scurtă vorbă; omului acestuia nu-i de dat obraz, zice cucoana de gazdă. Incetul cu incetul am să fac să nu-mi mai calce în casă. Dar până atunci să ne păzim de el; să nu cumva să scăpăm vre-o vorbă nepotrivită în fața lui.

Și așa Musu Jorj fu recunoscut și declarat de spion.

II.

Bietul Musu Jorj era omul cel mai nevinovat din lume. Trăia, ce e drept, fără să facă nimic, ca mulți alții bătea pavalele din Pera, dar nu făcea rău nimănui. Zioa și-o petrecea mai mult în pat. Seara eșea de mergea la cafenea, unde sorbea păhăruț peste păhăruț de lichioruși de tot felul. Noaptea era când prin culisele Concordiei sau a Palatului de cristal, când într-o familie unde juca pocher. Vr'un mijloc hotărât de traiu nu avea, dar își agonisea cât îi trebuia, ba din imprumuturi, ba din cărți. De chestia armenescă își bătea capul tot atât cât și de chestia drumurilor de fer din China. De câte ori, în vr'o adunare era vorba de ea, îl cuprindea un somn dulce, din care se trezea numai spre a se așeza la masa de cărți.

Era bine primit în familie, întâi pentru că juca bine pocherul, ș'apoi pentru că cum făcea, cum dregea, era cel d'întâi care afla scandalul zilei. Cum intra într-o casă, stăpâna casei îl întâmpina cu întrebarea: Ce mai nou Musu Jorj? și Musu Jorj avea gata de istorisit când cearta dintre doi soți, când stricarea unei logodne, când aventurile galante ale vre unei cocoane.

— De unde, naiba, le mai afli? îi ziceau unii cu admirație.

— Păsărica din văzduh mi le aduce, răspundea el, cu aerul omului mulțumit de sine.

Nu trecuse o săptămână de la vorbele ce merseseră pe seama lui Musu Jorj, și se răspândise deja vestea că el este spion, și că în toate zilele merge la poliție.

El nu aflase încă nimic de ceea-ce se șoptea, și urma ca și mai înainte a se duce prin casele cunoscuților lui, dar nu mai era primit cu vechea intimitate. Când se arată unde-va, bărbații își tăiau vorba începută, iar cucoanele de gazdă nu-l mai întreba: ce mai nou? Toți căpătau convingerea că Musu Jorj este spion, fără a-și da cea mai mică osteneală de a cerceta mai de aproape.

În sfârșit șoaptele răspândite ajung la urechea lui Musu Jorj. — Cum, eu Spion? esclama el indignat! De ciudă, îi venea să turbe și plecă colindând casele prietenilor pentru a se apăra de o asemenea infamă calomnie.

Pretutindenți întâmpina același răspuns:

— Nu-ți bate capul, Musu Jorj... o scornitură de dușman! Am auzit și noi așa ceva, dar cine nu te cunoaște pe D-ta?..

Și când întorcea spatele;

— Ce om nerușinat! Mai are obraz să se apere! Acum m'am incredințat și mai tare că e spion.

Musu Jorj văzând că protestările nu-i

slujesc la nimic, socotește s'o întoarce pe altă foaie. Incepe să se arate strașnic patriot.

— Ticălosul i se zice pe din dos, se preface că e patriot, doară ne-am deschide inima înaintea lui!

Nu merge nici așa. Se pune să vorbească rău de guvern.

— Ce miserabil! O face înadins pentru ca să ne prindă cu vorba!

Ma! la urmă se hotărăște să tacă.

— Doamne! mare șiret. Și-a închis gura și-a deschis urechile ca să adune și mai bine vorbele noastre.

Toate mijloacele fură zădarnice. S'a convins Musu Jorj că nu e scăpare pentru el; de voie, de nevoie trebuie să rămâie spion.

III.

De odată îi vine lui Musu Jorj o idee luminată.

— De vreme ce pe nedreptul trebuie să trec de spion, își zicea el, adică de ce n'aș căuta să trag cel puțin folos din asta?

De atunci n'a mai gândit să se apere de rolul nedemn ce i se atribuia.

Trecuse cât-va timp de la incidentul cunoscut cu Banca Otomană, dupe care urmase groznicul măcel al Armenilor. Acum lucrurile se liniștise; dar Poliția tot urmărea pe ici pe colo pe câte vr'un Armean, bănuț de revoluționar, în cât mai mult sau mai puțin toți trăiau cu frica în spate.

Musu Jorj urma ca și mai înainte cu vizitele pe la cunoscuți, și nu-i plăcea să vadă că aceștia îl primeau acum cu oare-care ceremonie.

— Cu omul rău n'o scoți la cap de cât purtându-te bine, ziceau toți acei care făcuse un om rău din Musu Jorj.

Dar și Musu Jorj nu mai era cel de mai înainte. Istoriile scandaloase le lăsase la o parte. Nu vorbea de cât de lucruri de samă.

— Azi mă găseam la poliție, și am văzut vre-o două-zeci de ai noștri că-i aduceau legați cot la cot.

— Da ce făcuse bietii oameni, Jorj Efendi?

Musu Jorj ajunsese acum să fie Jorj Efendi.

— Ce să facă? ia, blestemații de tot felul cum fac toți revoluționarii noștri; unii purtau scrisori secrete, alții adunau bani, alții imprăștiu gazetă. Pașa mi-a spus că dacă vor merge lucrurile așa, are să trimeată să calce toate casele, mai ales cele din Pera și din Kadikiot. Ascultați, nimiciți tot ce aveți care poate să dea loc la bănuială... Dacă veți păți ceva, să nu fiu eu de vină.

Și care de care să protesteze mai amarnic.

— Pentru Dumnezeu, Jorj Efendi, cum credeți că în casele noastre să se găsească așa ceva?

Noi suntem cei mai credincioși supuși ai Sultanului.

— Cine o știe mai bine de cât mine! Eu am și spus-o Pașei.

— Să trăiți, Jorj Efendi. Știm că ne sunteți prieten. Viața noastră e în mâna D-voastre.

— Cât voi fi eu să nu vă temeți. Pașa ține la mine ca la ochii din cap. Nu face nimic fără sfatul meu. Numai îl aud, cât e zioa de mare: Dar D-ta ce zici,

Jorj Efendi!

Și așa, Musu Jorj ajunsese să insuflă o adevărată groază printre Armeni.

În deobște, a doua zi, după convorbiri de acest fel, sosea o scrisorică din partea lui Musu Jorj, care cerea împrumut câți-va napoleoni. Baniș se trimeteau fără nici o întârziere, ba chiar și cu oare-care mulțumire. Ce-s câți-va napoleoni pentru a dobândi siguranță, în timpuri atât de turburate?

Incetul cu incetul, din reputația lui de spion, numai cu numele, înjghebase o adevărată negustorie, pe care o învârtea cu destulă ghibăcie.

Intr'o zi aleargă la Galata, la contoarul lui Ovanes Agha, cel priceput, și cu'n aer speriat îi zice:

— D-ta stai aici liniștit, și habar n'ai de ceea ce se urzește în contra D-tale.

— Ce! întreabă bietul om tremurând.

Ce să fie? Un agent te-a raportat că ești din comitet, că aduni bani. Pentru D-zeu, Ovanes Agha, de ce te amesteci în ast-fel de fleacuri? Dumitale ți-a rămas să scapi Armenia? Ești om bătrîn, ai o casă de copii! Și dacă mâine vor veni să-ți calce casa, să te rădice, să te osândească și să te spânzure, ce ai să faci?

Ovanes Agha, galben ca ceara, tremurând vargă, abia îngână câte-va cuvinte:

— Cum, eu, comitet? La mine bani? Nu se poate, nu se poate, Jorj Efendi. Calomni, calomni...

— Fă-l pe Pașa că creadă asta, dacă poți.

— Ce-i de făcut, Jorj Efendi? Invațămă ceva!

... Dar cum ai aflat de raportul în contra mea?

— Cum să află: Eram azi dimineață la Poliție, când a venit un agent cu raportul; i l-am luat din mână, am aruncat ochii pe el, și îndată ce ți-am văzut numele, am spus agentului să nu-l dea Pașei, ci să-l păstreze la el până ce mă voiu întoarce, și am alergat la D-ta...

Dă de grabă vr'o două-zeci napoleoni să îi duc agentului, să te scap.

Baniș îi și numără, și Musu Jorj pleacă.

Și așa rînd pe rînd, toți cunoscuții lui Musu Jorj, și chiar mulți necunoscuți, contribuiau a-i forma o mică avere. Acum el gândește să se căsătorească, și partizele nu-i pot lipsi, căci cine n'ar fi bucuros să aibă în familie, în aceste timpuri nesigure, un om cu atâta trecere ca Jorj Efendi?

Tradus din armeneste de GR. M. B.

VIȚA ȘI POETUL

— Dupe Petofi —

*Nu vroiu coroana cea de lauri! Cu vița-să mă 'n-
[coronați?
Căci vița și poetu 'n lume au un destin ce e la fel,
Atâta cât privesc la stele, cât sunt de soare sărutați
Și până atunci când al lor suflet la lume 'l dă
[și ea și el.*

*Al viței suflet este vinul și al poetului e cântul;
Și-atuncea când al nostru suflet se duce și ne pă-
[răsește,
Nu 'ntârziem nici chiar o clipă de-a nu ne ocupa
[mormântul,
În vreme ce-al lor tot rămâne și lumca 'ntreagă-o
[înveselește!*

C. N. DUMITRESCU

POESII DE LUCREȚIA SUCIU-RUDOW

NUMAI TU

Lăsând un chip în ochii tinerii,
Atâtea chipuri am simțit,
In zarea sufletului însă
Ca norii 'n zare au pierit.

Tu mi-ai rămas un singur soare,
Să luminezi viața mea.
Credeam că dragostea 'mi apune,
Și ea 'n apus îmi răsăria.

IN ZADAR

Giaba es în pragul porții să mă uit în dru-
[mul lung,
Nu se vede nici un suflet cât privirile 'mi
[ajung:
Nici o pată, nu se arată în albastra depărtare
Cum se arată o nădejde luminând o disperare
Și așa l'aștept să vie, să'l aud voinic pă-
[șind.
Să 'i întind brațele calde și obrazul să 'i
[întind
Și nu vine: iar în capu'mi stol de griji nă-
[vală ese,
Cum es apele 'n isvoare turburându-le adese.
Unde e? Pe unde vine? Eu mă 'ntreb, eu
[să răspund.
Dar răspunsurile toate ca și dânsul se as-
[cund.

IN POARTA CU CIOCAN DE FIER

In poarta cu ciocan de fier
Băteași și 'ți deschideam,
Iar stelele pe cer zâmbiași
Șiret, că te primeam.

Aceleași stele mi-au sclipit
Și azi pe cerul clar,
Și clopotul același ceas
Bătut-a trist și rar.

Dar tu departe ai rămas,
Cu ochii tăi de jar,
Iar capul meu e plin de griji
Și sufletu-mi amar

Că tu nu vii, că nu mai vii
Când stele sunt pe cer,
Să bați în poartă tremurând
Ciocanul greu de fier.

AMINTIRE

In mintea mea răsare des
O dulce amintire,
Ca oaspeții ce 'n casă 'ți vin
Și intră fără știre.

Atunci te văd cum calci în prag
Și blând privești la mine,
Cum sfinții din privaz priveșe
La suflete creștine.

Tot mai aproape vi, să-mi spuți
Cuvinte dulci; mă lasă
Să-mi plece ploapele, că știu
Ce 'n inimă 'ți apasă.

Ceas sfânt și de uitare plin
Și plin de fericire,
In mintea mea răsare des
Ca oaspe fără știre.

NORII

Gândul meu la nori se 'nalță
Și-i oprește 'n calea lor,
Și pătrunsă de durere
De-al iubirei tainic dor

Îi întreb, că 'n lungul lumii
Unde ei călătoreșe,
Taina dorurilor mele
Pe ce plaiuri o zăreșe?

Norii tac, iar pe-a lor față
Gânduri triste se întind
Dar șiretul vânt de-alături
Îi boldește lin șoptind:

„Spuneți-i să mă întrebe
Ea pe mine, nu pe voi;
Eu știu multe, duc cu mine
Gânduri vechi și gânduri noi.

„Spuneți-i că 'n depărtare
Doru-i drag și tănuțit:
Gându vechii l'a dat uitărei
Doruri noi l'au încolțit.

„Nor de aur e iubirea,
Necredința-i vânt ușor,
Gânduri vechi și gânduri nouă
Vântul bate, norii sbor!...”

Norii tac, dar a lor față
Și mai tristă o zăreșe,
Vântu-i mișcă... ei aleargă,
Și cu lacrimi mă stropesc.

Pedepsele morale

Pedepsele corporale la urmă, intere-
santa chestiune a pedepselor corporale.
Acestea sunt cu totul oprite. Cu toate as-
tea le găsim practicate, în familie și
într'unile școle primare dar mai puțin
prin licee și gimnasil.

Ororea de bătaie nu e așa de mare în
educațiunea privată. «Cine nu întrebuințează
nuiaua, își urêșce copilul» țice Sfinta
Scriptură. Avem cu toții amintiri din co-
pilărie de palmele tatălui său ale mami,
de nuia și de gârbaciū chiar; pôte că ne
vin în minte, fără să simțim o indignare
prea mare și fără să ne gândim că dem-
nității nōștre i s'a adus o vătămăre fără
léc; pôte că judecăm că în ore-care îm-
prejurări o pedepsă corporală ne-a făcut
cel mai mare bine ca remediū topic și ca
o pedepsire repede a unei nebuții care
cerea ca imediat să-i se atragă vinovatului
atenția.

Pînă la sfîrșitul veacului trecut, biciul,
cureaua și nuelele au făcut parte din mij-
lōcele de îndreptare întrebuințate în școle.
Intr'a patra carte despre *Pantagruel*, Ra-
belais povestește despre „un mare biciui-
tor de școlari de la colegiul Montagu” și
în *Gargantua* el bleșemă această școlă pă-
cătōsă, căci mai bine sunt tratați con-
damnații la Mauri și la Tătari, omoritori
în închisōrea criminală; și chiar căini,
nu sunt atîta de chinuți, ca școlarii la
țisa școlă. Montaigne numește colegiile
din timpul seū un adevărat «iad al tine-
rimii». Mergeți acolo, când se țin cur-
surile și nu veți auzi de cât țipete, de
cât copii rugându-se și profesori turbînd
de supărare. Ce mod e acesta de a deș-
tepta gustul de studiu în tinerile și fri-
cōșele suflete, de a-le călăuzi cu cioma-
gul și cu biciul?.

Marii maestri ai pedagogiei practice
din veacul XVII, se deosebeau unii de
alții în această chestiune. «Sunt și alte căi,
afară de gârbaciū, prin care putem aduce
pe copii la datorie; o mângâiere, o ame-
nințare, speranța unei recompense sau fri-
ca de umilire, fac mai mult de cât nueua
(P. Lamy)».

Port-Royal interțicea pedepsele cor-
porale. Jesuiții însă usaū fōrte des de ele
în susținerea disciplinei. Un corector spe-
cial, care nu făcea parte din societatea
lor, era însărcinat să le aplice, celor mari
ca și celor mici. Saint-Simon povestește că
fiul cel mai mare al mareșalului de Bouf-
flers, în etate de 14 ani, fu așa de gro-
zav bătut că se îmbolnăvi fōrte tare și
muri în patru țile. În 1764 se publică un

pamflet anonim sub titlul de «memorii is-
torice asupra orbilianismului și a corecto-
rilor iesuiți. Cuvîntul «orbilianism» se in-
ventase în amintirea grămăticului-biciuitor
Orbilus, pe care Horațiu, elevul seū, l-a în-
fierat cu porecla de «plagosus». Se poveș-
tea în acest pamflet între alte barbarii, că
la colegiul de Rodez «esuiții alegeau un
școlar voinic, pe care îl hrăneau și-l cres-
ceau gratis, cu condiția de a biciui pe ca-
marații seī. . . . Victima era pusă pe
marginea unui scaun și execuțiunea avea
loc în plină clasă. Numărul loviturilor, pen-
tru fie-care corecțiune, era de la 70—80;
nu se dedeau odată mai mult de patru-
zeci; nu-i era îngăduit pacientului să strige
și executorul avea porunca de a lăsa
să trecă câteva secunde de la o lovitură
la alta, pentru ca ele să fie mai bine sim-
țite? ¹⁾.

Înțeleptul Rollin nu mergea pînă la opri-
rea pedepsirei cu nuiaua, dar el insistă
asupra neajunsurilor și a periculelor ei;
de aceea expune în lung regulile de ob-
servat când s'a făcut recurs odată și odată
la ele și le prescrie mai cu sēmă în încă-
păținarea la reū, voluntară, hotărîtă și bine
stabilită.

Nu vrea ca pedepsa corporală să aibă
și altă formă și interțice profesorilor «pal-
mele, loviturile și alte asemenea rele tra-
tări» Desgustul aceluī rector al Universi-
tății din Paris, cu privire la pedepsele cor-
porale, s'a întins și s'a mărit în Franța,
și s'a ajuns în școlē la o suprimare com-
plectă și aprōpe definitivă.

Alte țeri tot așa de luminate și de ci-
vilisate că și a Franciei n'au mai ur-
mat exemplul de blândete dat de legi-
le nōștre școlare. În Englițea, tradițiunea
loviturilor și a nuelelor e veche și s'a
păstrat de minune. Erasm dă asupra acestui
subiect amănunt curioșe: «Am cunoscut
un teolog celebru, țice el, care nu se
putea sătura de crudele pedepse ce apli-
ca elevilor seī, de și el avea sub ordinele
sale profesori cu adevărat biciuitori.. Din-
sul gândea că numai ele sunt singurul
mijloc de a zmeri orgoliul copiilor și de
a le stăpâni sburdălnicia vîrșteī lor. Nu
da o petrecere în școlă sa, care să nu
fi fost încoronată de biciuirea unuia sau
a doi școlari. Câte o dată pedepsia chiar
pe nevinovați, spre a-i obicinui cu loviturile.
Am fost și eu martor la una din aceste
executări; după prînz, chema pe un bă-
iat care avea, cred, țice ani; era un nou
venit care își părășise de abia mama. El
începu să-mi spună că acea femeie era
fōrte distinsă prin pietatea sa și că-i re-
comandase pe fiul seū într'un mod cu to-
tul special.

(Din franțuzesce) GRIG. TEODOSSIU.

¹⁾ Compayré. Histoire critique des doctri-
nes de l'education.

**Rugăm cu stăruință pe onor.
noștri abonați, cari au rămas în
urmă cu plata să ne trimită prin
mandat costul abonamentului.**

**Avem prea multe cheltueli, ca
să trecă neobservată cererea
noastră.**

MOSTENIREA

9.

DE

100.000.000 FRANCI

CAPITOLUL VII

IN PRĂPASTIE

A doua zi în zori, călătorii erau sculați.—Petre urmat de cei doi negrii, se coborise spre lac, ca să ia vânatul, pe care comandantul îl lăsase pe țârm.

De o dată se auzi o strașnică injurătură.

— Mii de catarte! s'au sculat mai de vreme de cât noi.

— Ce e? întrebă comandantul.

N'a rămas din antilopa de aseară de cât oasele.

Toți se scoboriră.

În adevăr nu mai rămăsese de cât oasele și câte-va bucăți de carne sfâșiată.

Imprejurul scheletului se aflau urme de labe.

— Panterele, zise un negru.

Incidentul fu închis, căci râul era ireparabil.

George, care se scoborise cel d'întii pe țârm, ca să-și arunce undița, strigă de o dată:

— O luntre.

O mare pirogă indigenă, făcută din trunchiul unui arbore se afla ascunsă în tufiș.

— Dacă am întrebuița-o, zise George, poate în mijlocul lacului sunt pești mai frumoși!

Pierre vizită barca, era în starea cea mai bună, propunerea lui George fu deci primită.

După prânz, după ce au mâncat, se imbarcară cu toți pe pirogă—afară de negrii.

Pierre avu grije să ia sticla cu rom, de teama ca nu cumva negrii să o golească până la întoarcerea lor.

El sări cel din urmă în barcă după ce o împinse la larg și luă lopata să vâslească.

Pescuitul fu abundent, o mulțime de pești strălucitori zăceau în fundul luntrei.

— Rândul puștelor acum, zise comandantul.

Pierre îndreptă luntrea spre partea opusă de unde se imbarcase.—Acolo se înălța un munte drept, fără nici o încrețitură, iar la bază avea o deschizătură, în aparență neînsemnată.—Păsări aquatice planau de asupra lacului în acea parte.

Două detonațiuni răsunară.

Trăsese George și Dover. Pasărea ochită de George căzu imediat, iar cea ochită de Dover fu rănită numai în aripă, ea căzu la suprafața apei, dar se luptă viguros, ca să ajungă lângă stânci.

— Drept spre ea Pierre, zise Parr, după ce vom lua pe cea omorâtă.

Pe când vânătorii examinează pasărea omorâtă, cea rănită se depărta mereu.

— Ah! îi înțeleg planul, zise comandantul, vrea să se ascundă în vre-o crăpătură a stânței.

Drept la ea Pierre.

Marinarul își desfășura toate forțele de care era capabil.

Numai era de cât foarte puțin până la stâncă.

— Incet, comandă Parr.

Pierre își retrase lăptele, dar luntrea mergea cu aceeași iuteală.

— Drace! e un curent strașnic aci, comandante.

Comandantul ajută pe Pierre să cârmească spre mijlocul lacului dar munca lor fu zadarnică, luntrea sbura spre crăpătura muntelui.

— Suntem pierduți, zise comandantul, ne vom lovi de stînci

De o dată luntrea fu apucată de un vârtej, care o târi în prăpastie, unde dispăru.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Trebuie să vedem pe unde mergem; Pierre! aprinde un chibrit.

La lumina chibritului, apărură de o parte și alta niște pereți stîncoși, ce păreau că fug cu repeziciune—Bolta trebuia să fie foarte înaltă, lărgimea coridorului putea fi cam de 3 metri.

George, Mabel și Dover erau îngroziți, ochii lor dilatați de spaimă, cercau zadarnic să străbată întunericul ce-i înconjura.

Comandantul se gândea acum la rezultatul probabil al acestei curse nebune.

— Unde mergem? se întreba el—De ce obstacol ne vom sfărâma? Curentul e prea puternic ca să-mi închipui că se va opri unde-va.

— Curaj, zise el tare, e probabil că acest curent se varsă în fluviul Limpopo.

— Suntem gata de ori-ce unchiule, zise Mabel și George. Singur Dover nu dă semne de vieață—rămăsese ca incremenit în partea dinainte a luntrei.

Comandantul era tot neliniștit, chiar dacă râul acela eșă în câmpie, nu se aruncă el oare de la o înălțime considerabilă? Și atunci?

Zece minute mai târziu Pierre zise:

— Comandante! aud un șgomot înaintea noastră.

— Avem vre-o stâncă în cale, zise comandantul, trebuie s'o evităm.

Câte-va minute în urmă toți înțeleseseră adevărul.

— E o cataractă! strigă Dover eșind din amorțeala în care se găsisse, suntem pierduți.

— Afară de vr'o minune! zise cu mult sânge rece Parr.

— Și nu puteam scăpa? dacă ne-am agăța de stînci! ah! să mori așa!.. e îngrozitor.

Și Dover se văită ca un copil.

Șgomotul devenea din ce în ce mai mare, un curent de aer rece lovi fețele călătorilor.

— Pregătiți-vă.. George vino aci.

Și comandantul luând în brațe pe Mabel și pe George, le zise cu durere:

— Copii mei! mă veți erta oare?

Dar n'avură timp să răspundă, luntrea care sbura cu iuteala unui tren expres, sări din locul ei și apoi se opri de o dată brusc.

Călătorii simțiră o comoțiune spăimântătoare și căzură apoi zdrobiți în fundul luntrei.

CAPITOLUL VIII

SUB PĂMÎNT

Pierre își veni cel d'întii în fire.

Se găsi în fundul luntrei, cu picioarele lungite pe bancă.

Cataracta, care mugea mereu, îi aduse aminte de cele întăplate.

— Uf! murmură el!.. ce șguduitură.

Apoi pipăindu-se adaogă:

— Nimic stricat... Dar ce fel! ne-am oprit!

Aprinse un chibrit și la lumina lui zări pe însoțitorii lui de asemenea în fundul luntrei.

Eși ușor din luntre.

În acest timp Parr se deșteptă-

— Pierre!

— Present.

— Unde suntem, unde sunt copiii?

— Scăpați, suntem toți scăpați.

— Mai aprinde un chibrit.

Pierre aprinse un chibrit, după ce desfăcu din luntre câte-va aschii, pe cari le aprinse.

Parr se ridică cu greu.

— Așteaptă comandante, zise Pierre și tot căutând în fundul luntrei, descoperi sticla cu rom, pe care o luase cu ei.

Comandantul bău și se simți mai bine.

După câte-va minute, pe când Pierre făcea șgomot tăind aschii, Mabel și George deschise ochii puțin, apoi căzură iarăși în amorțeală.

— Să-i lăsăm să se odihnească, zise Parr.. Dar unde e d-l Dover.

— Așa e... unde-o fi zise Pierre; o fi căzut în apă.

— Trebuie să-l căutăm,

Subterana era largă de trei metri și înaltă de doi.

(Va urma.)

Influența Tutunului asupra sănătății

Am avut onoarea să public tot în aceste coloane, ale mult interesantei reviste „Foaia Populară” despre *Istoricul tutunului*; acum voi vorbi despre *Influența tutunului asupra sănătății*, mărginindu-mă să citez sub acest capitol, părerile câtor-va oameni de elită, cari s'au ocupat de această chestiune în mod special; adică *pentru* și *contra*, fără nici un comentariu din parte-mi, lăsând ca fie-care din cititori să-și facă părerea sa personală în această privință.

Introdus în stomac, tutunul devine o otravă din cele mai puternice, căci omoară în câte-va ore, curăță cu mare violență și pe jos și pe sus; capul devine greoi; se mai pot ivi și tremurături, spasme, însoțite de somnolență și de un fel de prostatie.

Acțiunea sa e mult mai slabă, când îl fumăm, îl mesticăm, sau îl prizăm (il tragem pe nas ca tabac).

Acestea zise, trecem acum la :

Acusatorii tutunului. *Legrand du Saulle, Pierry, Brochard* și alții afirmă, că *pipa, țigara și țigareta*, micșorează finețea gustului, prăpădesce dinții, inflamează mucoasa bucală, ramolesce gingiile, mărește numărul boalelor mintale, etc.

Heldwing ne spune că doi frați muriră într-o stare letargică, din cauză că unu a fumat 17 și cel-l-alt 18 lulele de tutun.

Doctorii *Lebert, Payn, Bouisson, Roux*, etc. pretind că tutunul produce cancer la limbă.

D-rul militar *Percy*, atribuie indurația schiroasă și canceru stomacului, influenței fumatului.

Doctorul de marină *Beau*, zice: Abusu tutunului produce anghină la pept, sprijinindu-se pentru a afirma aceasta pe 8 observațiuni ale sale.

Michel Lévy, în tratatul său de igienă publică și privată spune: „Am fost consultat de mai mulți bolnavi, atinși de dispepsie cu vărsături, puțin timp după mâncare, și am reușit să-i vindec făcându-i să renunțe la țigările ce fumați imediat după masă, câte-o dată în număr de 3—6.”

Intr'un alt pasaj, dânsul mai adaoga: „La câți-va fumători pasionați, bătăile inimei sunt mai slabe și mai puțin regulate, rapiditatea cugetărei și liberul curs al ideilor par mai potolite.”

Marele învățat *Littre*, zice: Fumătorii au un miros respingător, frumusețea lor fizică e compromisă, au aiurări, roșete permanente în conjunctivă și pe obraji, nu mai au ardoarea de a munci, ei ved micșorându-se excitațiile facultăților de a vorbi și mimice; ei nu mai cunosc dragostea.

Samuel Wright se exprimă ast-fel vorbind de marii fumători; „Au un ten de o paloare lividă, dinții negri, buzele albastrii, mânele tremurătoare, mușchii fără vigoare, caracteru fără energie și decizie.”

Comitele Leon Tolstoi, ilustrul psiholog rus, a publicat în Revista Științifică din 1891, un studiu asupra tutunului pe care-l acuză de o mulțime de rele, nu numai din punctul de ve-

dere al sănătății, dar chiar și al moralității.

„Când încep tinerii să fumeze? aproape tot d'auna când și-au pierdut inocența copilăriei. Pentru ce aproape toți jucătorii de cărți sunt mari fumători? Pentru ce femeile cari duc o viață ireproșabilă, morală, nu fumează în general? Pentru ce curtisanele și nervoasele fumează toate fără excepție? De sigur în acest cas obiceiul e un factor ce nu trebuie neglijat, dar ori cât l'am lua în considerație, trebuie totuși să admitem că există o oare-care corelație, indiscutabilă, între întrebuintarea tutunului și necesitatea d'a înăbuși conștiința și că această întrebuintare produce un asemenea efect.”

Voiu mai adăoga că poetul *Santeuil* muri din cauză că a băut un pahar cu vin, în care se pusese tutun de Spania.

Apărătorii tutunului. După acuatorii, e drept să ascultăm și pe apărătorii.

Millot, zice, că tutunul exercită o acțiune foarte pronunțată asupra creierului; el dă ideilor ceva răzător.

Intr'o reuniune a Societății odontologice din Marea Britanie, D-nu *Hepbrun* a arătat colegilor săi, că el consideră ca avantajoasă acțiunea nicotinei asupra dinților; și fumu tutunului ca propriu de a opri mersul carierii în cavitățile dentari. Alcalinitatea fumului neutralizează aciditatea care poate să se găsească în gură; proprietățile antiseptice ale nicotinei împiedică putrefacțiile din dinții scorbuoși. Colorarea dinților la fumători e datorită cărbunelui, care se găsește în fumul tutunului. Or, în virtutea proprietăților sale antiseptice, acest cărbune nu poate fi de cât favorabil dintelui, cu atât mai mult, cu cât se depune tocmai în locul unde caria se face mai cu inlesnire, adică în punctele cari scapă de frecatu periei. Intr'un cuvânt în punctul unde lipsește smaltu și unde cărbunele poate atinge direct dentina dinții se inegrese.

D-nu *Schwitzer* recomandă pentru adulți gargara următoare:

2 gr. foi de tutun în 200 gr. apă feartă, se filtrează și se gargarizează cu dânsa. Acest tratament original, a fost întrebuintat la vre-o 60 de difterici și aproape toți au fost scăpați.

A fuma, zice D-rul *Barré*, e folositor persoanelor atinse de catar și astm: toate pastilele de *Kermân* și *Iprea*, nu ajută mai mult la expectorat, ca o țigară.

Fleury de Clermont, Turgan, etc. nu admit ca tutunul să provoace *Canceru zis al fumătorilor* (pe buze).

E adevărat că fumătorii perd apetitu? De loc, răspunde *Michel Lévy*, dar țigara înșeală foamea, cum ar face ori-ce alt divertisment. Ea face să se uite și durerea; de multe ori am văzut bolnavi fumând pe când le tăia brațul sau piciorul; iar *Generalul Moreau*, în momentul când trebuia să-i amputeze cele două coapse, a cerut să-l lase să fumeze o lulea, pe timpul sângeroasei operațiuni.

D-nu *Didiot*, în Codul Sanitar al

soldatului, și exprimă părerea: că trebuie să considerăm tutunul ca un mijloc foarte nemerit de distracție și de compensație la miseriile soldatului și am arăta o rigoare fără sens, dacă am lupta contra unui obicei, care procură cel puțin o consolată în împrejurările cele mai critice.

NICOLAE C. BUDIȘTEANU.

Inginer agricol

SNOAVE

PREA MA INTREBI DE MULTE

- Noroc fine.
- Noroc să dea D-zeu, nașule.
- Ce mai p'acasă, fine?
- Pa! bine.
- Da mălai, slănină, ceva vin în pivniță ai?
- Câte puțin, nașule, am de toate.
- Da biru, plătitu-l-ai?
- Plătit nașule,
- Da datoria aia când mi-o dai fine?
- Apoi, iaca vezi, de aia nu-mi prea place să mă întâlnesc cu tine, că prea ma întreb de multe.

N'ARE NICI MAMA, NICI TATA

Trecând boerul spre casă, se minună, văzând pe un loc ce de dimineață era gol, răsărit un sat!

Da numa ce-l zăriră dancii, că și se luară după el.

Unu îi cerea un bah să-i joace tanaanau, altu să-i facă tumbă și câte alea toate, dar boerul își vedea de treabă.

Văzând că n'are de gând să bage mâna în buzunar, așa cu una cu două, veni și un țigan bătrân să-i dea cu clanța, doar-doar l'o face să dea ceva.

— Dă zo hăstua, — și apucă la întâmplare pe unul din grămadă — că n'are siriacu nici mama nici tata, și e cu mă-sa, d'abia l'am crescut atât cât hal vezi! Dai zo ceva.

V. N. SPACOVICI

— IOHN RUSKIN —

Imperfecțiunea

Imperfecția este un punct de vedere necesară la tot ce cunoaștem în viață. Ea este semnul vieții într'un corp muritor, sau, ceea ce e tot una: o stare de progres și schimbare continuă. Nimic din ceea ce vițuește este sau poate fi perfect, în înțelesul propriu al cuvântului, o parte fiind în decădere iar o parte în creștere.

Floarea gura-leului, — o treime trecută, o treime în plină floare și o treime imbobocită, mergând de la bază spre vârf — este tipul vieții acestei lumi. În toate lucrurile viețuitoare sunt anume neregularități și defectuosități, care nu sunt numai semnele vieții, dar sorgintea frumuseții. Nici o față omenească n'are esact aceleași trăsuri pe amândoua profilurile, nici lobiul unei frunze și nici o ramură aceeași simetrie. Totul admite neregul-

laritatea, fiind-că ea ne arăta implicit schimbarea, deosebirea. A exclude imperfecția, ar fi a distruge expresia; a înfrâna silința ar fi a se paraliza vitalitatea. Toate lucrurile sunt absolut mai bune, mai plăcute și mult mai iubite, tocmai din cauza imperfecțiunii lor, care a fost minunat întocmită, ast-fel ca legea vieții omenestă să poată fi *silința*, și legea judecătoarei *ingăduirea*.

I. ACHIMESCU

Atheneul din București

Jouă 24 Februarie am avut conferința d-lui Diamandi, despre «Depopulațiunea Franței». Oratorul într-o dicțiune strânsă și bine legată a tratat această chestie foarte bine. A spus că sunt cauzele decimătoare ale nației franceze, una din cauze este economică. Ast-fel în America sunt 1091 de pisoni, din cari 550 sunt sêlbateci aruncați într'un colț pierdut al posesiunilor engleze. Indieni «Sioux» trebuiau să peară de foame de nu vânaște animale. Iacă-te un popor distrus din cauze economice.

Religia creștină era susținută de către cei mai slabi împărați romani, ea distrugea ordinea socială a statului. Făcea pe toți egali și cum vedem a fost economică. Conferințiarul ne spune că teoria lui Malthus—că nu trebuie așa multă populațiune—e imorală. Causa principală a a naționalității și a populațiunii este chestia succesiunilor. Bertillon spune, că acum 50 ani Franța și Germania erau egale în locuitori, azi Franța are 38 mil. loc. și Germania are 50 mil. loc. deci populația din Germania a crescut cu 12 mil. Peste 20 ani împotriva unui soldat francez vor fi două soldați germani. De la revoluțiunea franceză proprietatea a suferit o mare schimbare. Sunt 3 mil. de mici proprietari, cea mai mare parte din populațiune e uvrieră. Aci conferințiarul aruncă ochii și asupra țării noastre și spune că ne trebuie industrie.

Nu sunt numai chestiuni de salariu și de proprietate, cari influențează asupra populațiunii franceze, sunt și chestiuni politice; așa, în campania napoleniană rusească au perit 500.000 de oameni, cei mai voinici ai Franței. Dar s'a zis că popoarele latine degenerază. Nu e adevărat!

Dar în colonile franceze de ce se înmulțesc acolo francezii? Oare nu sunt și ei latini?

O altă cauză a descreșterii populațiunii franceze ar mai fi că lumea sus pusă refuză de a avea copii. Dar bine-înțeles lucrul acesta e foarte restrâns. Tendința spre nașteri naturale se explică farte ușor prin greutatea vieții și la țărani prin greutatea facerii formelor necesare unei căsătorii.

Apoi altă cauză a descreșterii populațiunii este și alcoolul. Consecința alcoolului este sêrilitatea. 2 mil. de alcoolici sunt în Franța, adică la o populațiune de 38 mil. loc. Cu cât familia e mai bogată, cu atâta și numărul copiilor e mai restrâns. Părinții se tem d'a avea copii mulți, cu chipul ăsta să nu desmembreze proprietatea la copii. Chestia copiilor ar

trebui să fie privită ca o chestie de imposit.

Acela care nu vrea să aibe copii să plătească imposit. La romani se puneau taxe pe celibatrală, căci la ei era tare înrădăcinat simțul conservării (lucru, care la noi nu e de loc). Anglia în urma multor răsbooie se despopulase, așa că oamenilor cu 7 copii li se da multe privilegii; Germanii zic în chip ironic, că francezii au „der zweikinder sistem“.

Apoi conferințiarul în niște cuvinte frumoase zice că, *Franța e cel mai important punct al Europei, și nu și poate închipui o Europă fără Franța*. Foarte frumoase cuvinte!...

Astea au fost cauzele descreșterii populațiunii franceze.

Pentru evoluțiunea industriei în țară este glasul conferințiarului.

Rar mi-a fost dat să ascult conferința d'o așa mare utilitate.

Spun drept că eșind din sala Atheneului eram pe deplin mulțumit.

Și apoi trebuie pus la socoteală că conferințiarul vorbește și bine.

Iacă-te o seară biue petrecută.

DE LA OLT.

Pătulele de rezervă

Tocmai era să începem publicarea unei serii de articole în această chestie—datorite penei directorului nostru, d. Const. C. Cârlova, marele proprietar din Buzău—când d. senator Codrescu a depus, din inițiativă privată, proiectul de lege de mai jos prin care se înființează *pătulele de rezervă*.

Chestia fiind de un interes deosebit și intrând în vederile noastre, ne mulțumim de o cam dată a publica proiectul d-lui Cordescu, rămânând ca pe viitor, să vorbim asupra acestei vitale chestiuni, care e menită a ne scăpa populația rurală din ghiarele sărăciei.

Iată proiectul de lege:

Art. I. Se înființează în fie-care comună și în toate cătunele rurale din țară coșarele sau pătulele de rezervă.

Art. II. Fie-care locuitor din comună, cultivator de pământ, fie palmaș ori cu car cu bot, va depune în fie-care an, dacă se va constata că are recoltă suficientă, la coșarul comunei sau cătunului două merte de porumb.

Art. III. După trei ani, această rezervă neîntrebuințându-se, se va vinde prin licitație de prefectura județului, iar cu banii ce se vor prinde să se cumpere scrisuri funciare rurale și să se depună la casa de consemnație pe numele comunei sau cătunului care a avut rezerva.

Art. IV. Vânzarea se va face la timp oportun, ca nu cum-va coșarele să rămână goale, de oare-ce mereu se vor umplea și operația vânzării mereu se va face din trei în trei ani.

Art. V. După perioade de câte 15 ani, banii ce se vor fi adunat, în față și cu locuitorii comunei și cătunei cari vor fi în viață, ori moștenitorii acestora, vor delibera asupra întrebunții lor, propunând mijloacele, pentru cei nenorociți, ajutoare ori diferite îmbunătățiri pentru comună ori cătun.

Art. VI. Hotărârile ce se vor lua de cei prevăzuți în articolul precedent vor fi

imediat puse în lucrare fără de altă aprobare, și 3 oameni din cei de frunte, muncitori de pământ, vor fi aleși de comună ori cătun pentru a aduce la îndeplinire propunerile admise în urma deliberărilor. Ei vor lucra fără nici o plată.

Art. VII. Strângerea porumbului se va face și se va depune în coșare în fie-care toamnă, sub priveghiarea și îngrijirea primarului și a delegatului său, din cătune; iar sub-prefecții vor inspecta și raporta imediat prefecturei numărul locuitorilor cari și-au îndeplinit această obligație, luând măsuri administrative contra acelora cari ar voi să contravină legii de față.

Art. VIII. Primarul, împreună cu consiliul comunal, vor veghea aceste coșare de rezervă și din fondul comunei le vor confecționa și întreține în întreaga comună rurală.

Art. IX. Și cel din urmă: guvernul, sub îngrijirea sa, va face să se aducă la îndeplinire articolele de mai sus, cari vor forma o lege.

A apărut:

„DRĂGUTE“

Versuri și prosă de P. M. Răd.-Mieșunest

PREȚUL 1 LEU

BIBLIOGRAFIE

Zilele din urmă a apărut din imprimeria noastră „Extract din Biblie“ de un anonim.

Lucrarea prezintă mult interes prin nouitatea coprinșului ei. Se află de vânzare la toate librăriile cu 2 lei.

Credem nimerit a'i reproduce adresa: *Catre lectori*:

„Mulți voese a cunoașce coprinșul întreg al Bibliei, dar lunga cetire a acestei mari cărți și nenumeratele repetiri a acelorasi frase și lucruri, d'ntre cari unele chiar neînțelese, fac pe acei doritori să renunțe la dărînta lor și să se mulțamească cu fragmentele ce au putut ceti prin micile cărți scolare, ca elevi în școlă, cărți însă cari arată numai ce convine a se arăta copiilor în școala tăinuod—cu intențiune, în interesul fragetei vârste a copilului,—cele-l-alte coprindeți, cafe sunt poate cele mai interesante pentru omul matur, care voese se știe tot ce conține Biblia și de a cărei coprindeere nici idee nu are cineva până nu citește.

„Aceste considerațiuni și interesul și simțirăm d'a urmări pas cu pas istoria evreilor de la început până la sfârșit, ne-au îndemnat să facem această extragere din Biblie, ca ast-fel cetind'o cineva într'un timp destul de scurt, comparativ cu Biblia întreagă, să aibă numai de cât în vedere a întreagă coprindeere a Bibliei cu toate frumusețele și urăteniile ei, fie privită ca carte religioasă fie privită ca istorie, și tot-de-odată să aibă în vedere și istoria evreilor de la început până la răspândirea lor pe fața pământului după cum sunt până în ziua de de astăzi.

CRONICA EVENIMENTELOR

In țară.—Capitala a fost sub impresiunea unor triste evenimente în zilele de Marți și Mercuri. Incepându-se judecata statului român în afacerea Hallier, înaintea unui tribunal de arbitraj, compus din 2 streini, o parte a Capitalei a ținut să manifeste contra acestui act monstruos, de a se înjosi prestigiul magistraturii românești. Cum ședințele Tribunalului de arbitri se țin în localul Curții de Compturi din Calea Grivitei, mai multe mii de persoane, avocați, deputați, studenți, comercianți și industriași ai Capitalei, s'au întrunit și au început să huiduiască. Poliția a intervenit, sergenții de stradă au maltratată mai multe persoane, soldații au fost puși pe ulițe, așa că Bucureștii au văzut tristul spectacol ca dreptatea să se împartă în astă țară sub scutul baionetelor. — Dacă această dureroasă afacere a intristat inimile multor români, în schimb știrile ce sosesc din țară, relative la recolta grânelor, sunt admirabile. Pretutinderi gerul din zile din urmă n'a cauzat nici o stricăciune. Rapița e frumoasă, iar grâul bine răsărit. Ar fi fost și o calamitate fără margini dacă și în anul acesta recolta ar fi fost compromisă. — Crisa în toată țara continuă cu persistentă. Toate obiectele de consum s'au ridicat în prețuri, banul e scump iar dările puse de guvern se înăspre mereu. Și, ceea ce e mai trist, e că toată reducerea bugetară ce se operează de o vreme de către cei cari ne cărmuiesc, se îndreptează tot asupra micilor funcționari. Pe ei îi suprimă din bugete, lor le reduce lefurile, în vreme pentru cei mari se crează noi isvoare de venituri, și se cheltuiesc banii statului pe favoruri și loemale. Așa, cazul dat de ziarul *Constituționalul* în care democratul (?) ministru d. Nicolae Fleva își închiriază Ministerului de instrucție o sandră pentru 14.000 de franci, după ce tot D-sa a mai închiriat niște grajduri din str. Scanelor, Primăriei, pentru un preț fabulos. Ni se rupe inima uitându-ne la spectacolul acesta rușinos, și suntem în drept a ne plânge de modul cum se administrează banul nostru.

In streinătate.—Un colosal incendiu a distrus în Paris tot interiorul marelui Teatru „Teatru Francez.“ Și flăcările n'au produs numai pierderi de 2 milioane, dar reparabile, ele au făcut și o victimă, pe o tânără actriță D-ra Henriot.—Răsboiul din Transvaal continuă cu aceeași înverșunare. Forțele concentrate engleze, capitalul lor material nesecabil, vor birui până într'un sfârșit pe bravul popor bur, care luptă pentru independență. Se vorbește deja de intervenirea puterilor, dar englezii vor să distrugă de pe harta Africii cele 2 republici: Transvaalul și Oranjul.—In Orient, peste Dunăre, se prepară mari evenimente. Se crede că vecinii noștri Bulgarii vor proclama țara lor independentă, cu titlul de Regat. Fără îndoială că știrea aceasta e primită cu entuziasm de toată Europa, căci acest popor e deja major pentru a merita acest titlu.

PRIMĂRIA COM. BUCUREȘCI

PUBLICAȚIUNI

Se aduce la cunoștința generală că, în ziua de 15, luna Martie, ora 10 a. m., se va ține la ospelul comunal o nouă licitație publică prin oferte închise pentru darea în întreprindere a iluminatului prin gaz petrol a stradelor, piețelor orașului și curților stabilimentelor comunale ce nu sunt prevăzute cu instalațiuni de iluminat prin ulei mineral dens, gaz aerian sau electricitate.

Întreprinderea se dă cu începere de la 1 Aprilie 1900 înainte; iar condițiunile întreprinderii se pot vedea în zilele și orele de serviciu la biroul licitațiunilor de la Primărie.

* * *

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 22 luna Martie, ora 10 din zi, se va ține la ospelul comunal licitațiune publică orală, pentru vânzarea locului comunei de pe Bulevardul Independenței, fost proprietatea a D-lui General Florescu, în suprafață de 842, 31 m. p., liber de construcție, parcela No. 9.

p. Primar, I. BĂRBĂTESCU

STELIAN IONESCU

Inginer, Expert și Hotarnic înscris trib. Ilfov

Str. Cazărmei 31, pe lângă Palatul Justiției

Se însărcinează cu ridicări de planuri, parcelări, hotărnicii, expertise, măsurători, verificări, puneri în posesii, etc.

D-na D-r. Ermina Kaminski

SPECIALĂ DIN SPITALUL DIN LONDRA ÎN BOALE DE FEMEI ȘI COPII

Dă consultațiuni pentru boalele de femei atât obișnuite cât și secrete și pentru boalele de copii, Lunea, Vinerea și Dumineca de la 12 la 2.

192 — CALEA MOȘILOR — 192

— Casele bisericeii Olari —

Aprobat de onor. Consiliu medical superior

— MEDALIA DE AUR —

VINUL COPIILOR

DE CHR. ALESSANDRIU

Etatea cea mai fragedă a copiilor îi face a se îmbolnăvi ușor, spre a preîntâmpina maladiile, se recomandă **acest vin**, tutulor copiilor, de la etatea de la etatea de 6 luni în sus; ajută la buna dezvoltare a corpului, întărește oșele și dă putere mușchilor.

FERIȚI-VĂ de IMITATORI ȘI FALȘIFICATORI

De vânzare, en detail. La toate farmaciile și Magazinurile de Droguie și Coloniale.

În localitățile unde nu se găsesc cereți direct la Alessandriu, București, Strada Luminei 19 și se expediază atât în București la domiciliu, cât și în toată țara.

PREȚUL UNUI FLACON 3 LEI

La o cantitate mai mare se face rabat.

Aprobat de onorabilul Consiliu medical superior

— MEDALIA DE AUR —

TINCTURA REGINA
DENTRIFICE ALESSANDRIU

Desinfectează măselele găunoase și împiedică progresarea lor, omorând specia de **baccil foetidus**, specie care provocă odorea neplăcută a gurei. Vindică roșeața gingiilor și previne sângerarea lor. De asemenea umflăturile gingiilor (abubă) și diferite abcese, care toate nu sunt de cât rezultatul infecțiunii microbiene. Întrebuințată zilnic, face să înceteze instantaneu durerile de gură (dinti și măsele), întreține gura în cea mai perfectă stare de sănătate și curățenie.

Cea mai mare asigurare despre calitățile acestei dentrifice atât de folosite e, că cei mai distinși membrii ai corpului nostru medical, o recomandă și o întrebuințază zilnic — și că cine a luat-o și a întrebuințat-o, o singură dată, nu se mai poate despărți de un asemenea precios preparat.

Fie-ce flacon e însoțit de o instrucție

De vânzare, en detail. La toate farmaciile, Magazinurile de Droguie-Coloniale-Galanterie și Coafori.

În localitățile unde nu se găsește, cereți direct la Alessandriu-București, Strada Luminei 19 și se expediază, atât în București, la domiciliu cât și în toată țara. Flaconu mare 2 lei 50 bani. La o cantitate mai mare se face rabat.

MODE, COAFURE, COROANE

Doamna

E. BESLEGEANU

— Născută BRIOL —

BUCUREȘCI. 65 CALEA VICTORIEI, 65

Hotel Manu, (vis-à-vis de Episcopie)

Are onore de a informa pe onor. clientelă că s'a reîntors din Paris unde a vizitat cele mai principale case de mode, și de unde a adus diferite mode sezon.

Primește ori-ce reparațiuni de pălăricu prețuri moderate.

Expediază în provincie, după comande telegrafice, pălării, coroane de flori și flori artificiale cu prețuri moderate.

TIPOGRAFIA ZIARULUI

„Fóia Popúlară“

fondată în anul 1899

— CU DOUĂ MAȘINI —

și litere din cele mai renumite fabrici

Execută:

— Tot felul de lucrări de lux

— TESE DE LICENȚĂ ȘI DOCTORAT —

— Reviste și ziare. Cărți de vizită.

— Bilete de logodne și cununii —

— AFIȘE, CIRCULĂRI, ETC.

— PREȚURI EFTINE.

— ÎNGRIJIRE ÎN TIPAR.

STR. ACADEMIEI 37, CAL. VICTORII 74

— BUCUREȘTI —